

PERSCOMMUNIQUÉ nr. 24/23

Luxemburg, 8 februari 2023

Arrest van het Gerecht in zaak T-522/20 | Carpatair / Commissie

Het Gerecht verklaart het besluit nietig waarbij de Europese Commissie de Roemeense steun op de internationale luchthaven van Timișoara ten gunste van Wizz Air heeft goedgekeurd

De Commissie heeft het recht onjuist toegepast bij haar beoordeling of die maatregelen selectief waren en een voordeel hebben verschaft

De internationale luchthaven van Timișoara ligt in het westen van Roemenië en wordt geëxploiteerd door de Societatea Națională „Aeroportul Internațional Timișoara - Traian Vuia” SA (AITTV), een vennootschap op aandelen waarvan de Roemeense staat 80 % in handen heeft.

Met het oog op de toename van het verkeer die werd verwacht ten gevolge van de toetreding van Roemenië tot de Europese Unie in 2007 heeft AITTV, om te voldoen aan de veiligheidsvoorwaarden die voor toetreding tot het Schengengebied gelden, financiering van de Roemeense Staat ontvangen voor de bouw van een terminal voor niet-Schengenvluchten en voor beveiligingsapparatuur.

In het kader van een strategie om lowcostluchtvaartmaatschappijen aan te trekken en de algemene winstgevendheid van de luchthaven te vergroten, heeft AITTV in 2008 tevens overeenkomsten gesloten met Wizz Air Hungary Légiközlekedési Zrt (hierna: „Wizz Air”), een Hongaarse lowcostluchtvaartmaatschappij, waarin de beginselen van hun samenwerking alsook de voorwaarden voor het gebruik van de luchthaveninfrastructuur en -diensten door Wizz Air (hierna: „overeenkomsten van 2008”) zijn vastgesteld. In 2010 zijn twee van die overeenkomsten gewijzigd door een nieuwe kortingsregeling tussen Wizz Air en AITTV (hierna: „wijzigingsovereenkomsten van 2010”). Volgens de luchtvaartgidsen van 2007, 2008 en 2010 heeft Wizz Air ook kortingen op de luchthavengelden gekregen.

In 2010 heeft de regionale luchtvaartmaatschappij Carpatair SA bij de Europese Commissie een klacht ingediend over de steun die de Roemeense autoriteiten aan de internationale luchthaven van Timișoara hebben toegekend ten gunste van Wizz Air.

Bij besluit van 24 februari 2020 (hierna: „omstreden besluit”) heeft de Commissie geoordeeld dat de overheidsfinanciering die in de periode 2007-2009 aan AITTV is verleend voor de inrichting van de terminal voor niet-Schengenvluchten, de verbetering van de taxibaan en de uitbreiding van het platform en de verlichtingsapparatuur staatssteun vormt die op grond van artikel 107, lid 3, onder c), VWEU¹ verenigbaar is met de interne markt. Voorts heeft de Commissie vastgesteld dat de financiering die de overheid in 2007 voor de toegangsweg en de aanleg van het parkeerterrein en in 2008 voor de beveiligingsapparatuur heeft verstrekt, de luchthavengelden die worden vermeld in de luchtvaartgidsen van 2007, 2008 en 2010, en de overeenkomsten van 2008 met Wizz Air (met inbegrip van de wijzigingsovereenkomsten van 2010) geen staatssteun in de zin van artikel 107, lid 1, VWEU vormen.

Carpatair SA heeft beroep tot nietigverklaring van dat besluit ingesteld, voor zover de Commissie heeft vastgesteld

¹ Volgens deze bepaling kunnen steunmaatregelen om de ontwikkeling van bepaalde vormen van economische bedrijvigheid of van bepaalde regionale economieën te vergemakkelijken, als verenigbaar met de interne markt worden beschouwd mits de voorwaarden waaronder het handelsverkeer plaatsvindt daardoor niet zodanig worden veranderd dat het gemeenschappelijk belang wordt geschaad.

dat noch de kortingen op de luchthavengelden in de luchtvaartgids van 2010 noch de overeenkomsten van 2008, zoals gewijzigd in 2010 (hierna: „omstreden maatregelen”), staatssteun zijn. Het Gerecht wijst dat beroep toe en stelt daarbij vast dat de Commissie op verscheidene punten het recht onjuist heeft toegepast bij haar beoordeling of die maatregelen selectief waren en een voordeel hebben verschaft.

Beoordeling door het Gerecht

Vooraf verwerpt het Gerecht het betoog van de Commissie dat het door Carpatair SA ingestelde beroep niet-ontvankelijk is omdat deze laatste niet bevoegd is om nietigverklaring van het omstreden besluit te vorderen, en evenmin een bestaand en daadwerkelijk belang heeft bij de nietigverklaring van dit besluit.

Wat de procesbevoegdheid van Carpatair SA betreft, herinnert het Gerecht eraan dat volgens artikel 263, vierde alinea, VWEU iedere natuurlijke of rechtspersoon beroep kan instellen tegen een handeling die niet tot hem is gericht is, indien die handeling hem rechtstreeks en individueel raakt of gericht is tegen regelgevingshandelingen die hem rechtstreeks raken en geen uitvoeringsmaatregelen met zich meebrengen. In het licht van deze tweedeling preciseert het Gerecht dat het deel van het omstreden besluit inzake de luchthavengelden een regelgevingshandeling vormt, zodat het beroep van Carpatair SA tegen dat deel ontvankelijk is mits zij daardoor rechtstreeks geraakt wordt. Aangezien de overeenkomsten van 2008 en de wijzigingsovereenkomsten van 2010 als individuele maatregelen moeten worden aangemerkt, is het beroep van Carpatair SA tegen het aan deze overeenkomsten gewijde deel van het omstreden besluit slechts ontvankelijk indien zij aantoonbaar dat zij haar niet alleen rechtstreeks, maar ook individueel raken.

Wat de vraag betreft of Carpatair SA individueel geraakt wordt door het deel van het omstreden besluit dat gewijd is aan de overeenkomsten van 2008 en de wijzigingsovereenkomsten van 2010, merkt het Gerecht op dat dit zeker niet kan worden afgeleid uit de enkele omstandigheid dat zij heeft deelgenomen aan de bestuurlijke procedure die aan het omstreden besluit is voorafgegaan. Aangezien die overeenkomsten de positie van Carpatair SA op de markten waar zij in een concurrentieverhouding tot Wizz Air staat, wezenlijk konden beïnvloeden, heeft Carpatair SA evenwel rechtens genoegzaam aangetoond dat zij individueel is geraakt. Voorts kan aan deze conclusie niet worden afgedaan door de argumenten dat Carpatair SA haar bedrijfsmodel heeft gewijzigd en haar activiteiten op de internationale luchthaven van Timișoara sinds 2013 heeft beëindigd, aangezien voor de beoordeling van de wezenlijke beïnvloeding moet worden uitgegaan van de situatie op het tijdstip waarop de omstreden steun is toegekend en effect konden sorteren.

Het Gerecht is voorts van oordeel dat Carpatair SA rechtstreeks geraakt wordt door het omstreden besluit, doordat dit rechtstreeks afbreuk doet aan haar recht om op de betrokken markt in concurrentie te gaan zonder dat de mededinging door de omstreden maatregelen wordt verstoord, en het de gevolgen van de omstreden maatregelen zuiver automatisch en louter op grond van de Unieregeling onverminderd laat voortbestaan, zonder dat daarvoor nadere regels moeten worden toegepast.

Na te hebben bevestigd dat het door Carpatair SA ingestelde beroep ontvankelijk is, stelt het Gerecht ten gronde vast dat het recht in het omstreden besluit op meerdere punten onjuist is toegepast, waardoor de conclusie wordt ondermijnd dat noch de kortingen op de in de luchtvaartgids van 2010 opgenomen luchthavengelden, noch de in 2008 met Wizz Air gesloten overeenkomsten, zoals gewijzigd in 2010, staatssteun in de zin van artikel 107, lid 1, VWEU vormen omdat de eerste niet selectief zouden zijn en de tweede geen economisch voordeel aan Wizz Air zouden hebben verschaft.

Wat in de eerste plaats de selectiviteit van de kortingen op de luchthavengelden in de luchtvaartgids van 2010 betreft, brengt het Gerecht in herinnering dat weliswaar alleen maatregelen waarmee een selectief voordeel wordt verleend onder het begrip „staatssteun” vallen, maar dat uit de rechtspraak blijkt dat maatregelen die op het eerste gezicht op alle ondernemingen van toepassing zijn, op grond van de gevolgen ervan in zekere mate selectief kunnen zijn en dus kunnen worden beschouwd als maatregelen die bepaalde ondernemingen of bepaalde producties begunstigen. Dergelijke feitelijke selectiviteit kan zich voordoen wanneer de formele criteria voor de toepassing van de maatregel weliswaar algemeen en objectief zijn geformuleerd, maar de maatregel zodanig is vormgegeven dat de effecten ervan één bepaalde groep ondernemingen aanzienlijk begunstigen.

In het onderhavige geval noemde de luchtvaartgids van 2010 onder andere drie soorten kortingen op luchthavengelden, die van toepassing waren op alle luchtvaartmaatschappijen die gebruikmaakten of konden gebruikmaken van de internationale luchthaven van Timișoara. De derde soort korting bedroeg 72 tot 85 % voor vliegtuigen met een maximumstartgewicht van meer dan 70 ton die meer dan 10 000 reizigers per maand

vervoeren.

Hoewel die drie soorten kortingen aan verschillende voorwaarden waren onderworpen en niet cumulatief waren, is de Commissie op basis van een gezamenlijke beoordeling ervan tot de slotsom gekomen dat zij niet selectief waren. Voorts heeft de Commissie zich in dat verband niet uitgesproken over de vraag of andere luchtvaartmaatschappijen dan Wizz Air in hun vloot beschikten over vliegtuigen die de juiste grootte hadden en voldoende vluchten verrichtten, waardoor zij daadwerkelijk in aanmerking kwamen voor de derde soort korting. In het licht van deze overwegingen komt het Gerecht tot de slotsom dat de Commissie het recht onjuist heeft toegepast door niet te onderzoeken of de derde soort korting, afzonderlijk beschouwd, door de toepassingsvoorwaarden ervan Wizz Air begunstigde, zoals Carpatair SA betoogt.

Wat in de tweede plaats de vraag betreft of Wizz Air een economisch voordeel heeft ontleend aan de wijzigingsovereenkomsten van 2010, herinnert het Gerecht eraan dat dit in beginsel wordt beoordeeld op basis van het criterium van de particuliere marktdeelnemer in een markteconomie. Bij het onderzoek of de lidstaat of het betrokken overheidsorgaan zich heeft gedragen als een voorzichtige investeerder in een markteconomie, moet alleen rekening worden gehouden met de gegevens die beschikbaar zijn op het ogenblik waarop de beslissing is genomen om de transactie aan te gaan, en met de evoluties die op dat ogenblik voorzienbaar zijn. De conclusie van de Commissie in het omstreden besluit dat een particuliere marktdeelnemer in een markteconomie de wijzigingsovereenkomsten van 2010 met Wizz Air zou hebben gesloten, berust volledig op bewijsstukken die achteraf zijn opgesteld, met name op een in 2015 opgesteld verslag.

In dit verband preciseert het Gerecht dat op grond van het enkele feit dat dit verslag van 2015 gebaseerd was op gegevens die beschikbaar waren op het tijdstip waarop de overeenkomsten van 2008 zijn gesloten en op evoluties die op dat ogenblik voorzienbaar waren, niet kan worden geoordeeld dat dit verslag kan worden beschouwd als een voorafgaande analyse die kan aantonen dat het criterium van de particuliere marktdeelnemer in een markteconomie in acht is genomen. Voorts is het weliswaar zo dat de achteraf gereconstrueerde aanvullende economische analyses die Roemenië en Wizz Air tijdens de bestuurlijke procedure hebben ingediend, de gegevens kunnen verduidelijken die ten tijde van de sluiting van de overeenkomsten van 2008 voorhanden waren, en door de Commissie in aanmerking moeten worden genomen, maar dat doet niet af aan het feit dat die analyses geen aanvulling vormen op gegevens die vóór de sluiting van die overeenkomsten bestonden, maar de enige gegevens zijn waarop de Commissie zich bij haar beoordeling van de overeenkomsten van 2008 heeft gebaseerd.

Bijgevolg oordeelt het Gerecht dat de conclusie van de Commissie dat de overeenkomsten van 2008 en de wijzigingsovereenkomsten van 2010 geen economisch voordeel aan Wizz Air hebben verschaft die zij in normale marktomstandigheden niet zou hebben verkregen en dus geen staatssteun vormden, rechtens ongegrond is.

In het licht van deze overwegingen wijst het Gerecht het beroep toe en verklaart het het omstreden besluit nietig voor zover daarin wordt geconcludeerd dat de in de luchtvaartgids van 2010 genoemde luchthavengelden en de overeenkomsten van 2008, met inbegrip van de wijzigingsovereenkomsten van 2010, geen staatssteun vormen.

NOTA BENE: Het beroep tot nietigverklaring strekt tot nietigverklaring van met het recht van de Unie strijdige handelingen van de instellingen van de Unie. Onder bepaalde voorwaarden kunnen de lidstaten, de Europese instellingen en particulieren bij het Hof van Justitie of het Gerecht een beroep tot nietigverklaring instellen. Indien het beroep gegrond is, wordt de handeling nietig verklaard. De betrokken instelling moet in voorkomend geval voorzien in de door de nietigverklaring van de handeling ontstane leemte in de regelgeving.

NOTA BENE: Tegen de beslissing van het Gerecht kan binnen een termijn van twee maanden en tien dagen vanaf de betekening ervan een tot rechtsvragen beperkte hogere voorziening worden ingesteld bij het Hof.

Voor de media bestemd niet-officieel stuk, dat het Gerecht niet bindt.

De [volledige tekst](#) van het arrest is op de dag van de uitspraak te vinden op de website CURIA.

Contactpersoon voor de pers: Stefaan Van der Jeught ☎ (+352) 4303 2170

Beelden van de uitspraak van het arrest zijn beschikbaar via "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106

Volg ons!

